

## Podučne stvari.

### Nasledki „šnopsa“.

(Dalje.)

Ker je bil uzorn mladeneč in milega značaja, rad je plačeval za-nj; zanašal se je, da mu bode kedaj v dobri službi prava podpora na stare dni. Neizprosljiva smrt mu je pa ves ta račun za vselej prečrtala. Visokošolec Anton je, kot jurist, v zadnji polovici četrtega leta za legarjem obolel in — umrl. Konec novembra petega leta, odkar bil je Plahtač v Zalesji, pogorelo je Lemovcu neko noč vse; le svoje in svojih življenje je s težavo si otel. Goreti pričelo je v hlevu; hlev in hiša bila sta tikoma drug drugzega in s slamo krita. Ogenj se ni precej opazil, razširil se pa s tako naglostjo, da so bila Lemovčeva poslopja uže v polnem plamenu, ko so bližnji sosede Lemovca in njegovo družino iz spanja prebudili. Rešiti ni bilo moč prav ničesar. Drugo jutro stala so pri Lemovcu le gola zidovja, izmed katerih se je še kadilo in se pošvigaval tu in tam pojemajoči plamen. Lemovc bil je sicer za nepomenljivo svoto zavarovan, katera se pa s škodo, ki jo je požar napravil, niti primerjati mogla ni. Vsa živina, vse seno, žito, pohištvo, kmetijsko orodje, ves živež in vsa obleka s precejšnjo denarno svoto vred je ogenj Lemovču vničil. Kar je imel kedaj v hranilnici, izdal bil je uže preje svojim trem hčeram za dote. Bil je sedaj, razun razpadajočega „merišča“ in praznega zemljišča ob — vse.

Zaleščani pa ob tem času tudi niso imeli več tiste ljubezni med seboj, kakoršna je pred Plahtačevo dobo med njimi vladala, za kar sta Plahtač in njegova Beta le predobro vedela. Zakupno hišo sta pa ta dva izvržeka človeštva na vsak način hotela dobiti v svojo last. Sklep bil je storjen. Plahtač ga je ono osodepolno, sicer mirno noč sam izvršil s tem, da je Lemovčevi hlev skrivaj zapalil ter tako svojega dobrega soseda ob vso imovino pripravil.

Plahtač in njegova Beta bila sta tudi kmalu med prvima na mesto pogorišča prisopihala; delala sta se, kot bila bi sama hudo prizadeta ter sta hlinila vse sočutje do Lemovca in njegove družine. Ko sta obupanega soseda dobila, obsula sta ga kar s celo ploho pomilovalnih in sočutnih besedi; tolažila sta ga na vse pretega obetaje mu, da bodeta vsak od svoje strani zanj in za njegovo družino vse storila, kar se bode le storiti dalo, da mu tako hud in neznosen udarec po moči olajšata.

### Naši dopisi.

**Iz Ljubljane.** — Deželno zborovanje kranjsko, ki je uže sklenjeno pred obilnimi 14 dnevi, nasprotnikom našim in pa njihovim časnikom še vedno roji po glavi.

Razprave zarad deželnega gledališča in pa zarad kranjske gimnazije jim še vedno ne dajo mirú. — Gledé prve razprave napadajo deželno-zborsko

večino, poročevalca dr. Poklukarja in še celó gospoda deželnega predsednika, akoravno je predmet tak, da on ni mogel lahko imeti povoda, vtikati se v razpravo in se tudi dejansko ni, in zato mu pa sedaj očitajo celó to. — Poročevalcu očitajo, da je s pridobljenimi pravicami kar krog sebe metal, in prav to tudi sklepu večine — Tukaj ni prostora za obširne razprave, toliko pa vendar-le moramo omeniti, da so poročevalec in pa narodna večina pri svojih sklepih stali prav na onih načelih, katere je svoj čas zagovarjal sloveč pravnik in nepristransk sodnik pl. Strahl in katere je odobril prejšnji deželni zbor. V nasprotji pa je to se ve da s sklepi nemškutarske deželnozbornske večine iz leta 1883, po katerih se je hotela za vse čase uničiti pravica deželnega zbora do deželnega gledališča in to na korist lastnikom 42 gledaliških lož.

Sedanja deželnozbornska večina pa z njo tudi vsaj dva nepristranska člena manjšine držali so se prepričanja, da se prejšnja brezpravna razmera nikakor ne sme več ponoviti pri zgradbi novega gledališča, in na tem stališči sklenila je narodna večina: a) da deželni gledališki zaklad in pa zgradbo deželnega gledališča v svojih rokah obdrži deželni zbor, in b) da toraj lastnike lož odpravi enkrat za vselej.

Naravno je, da se temu protivijo lastniki lož, vsikakor pa je čudno, da so takemu predlogu nasprotni deželni poslanci. Zahtevati bi se bilo smelo celó, da se poslanci, ki so ob enem lastniki lož, ne vdeležijo razprave in sklepanja. Da sedaj po časnikih javkajo, se jim, se ve da, ne more zabraniti, toda svet naj vé, od kod ta vriš. — Za zgradbo deželnega gledališča skrbeti bo v gotovih mejah deželi, o pravicah ložnikov pa naj razi sodijo sodniki.

Prav tako bode nasprotnike naše tudi sklep zarad obstanka kranjske gimnazije. Ker je pa vendarle tudi z njihovega stališča nekaj čudno — da ne rečemo več — protiviti se takemu sklepu mešajo, potikajo in presukavajo na vse vetre besede onih narodnih poslancev, ki so zagovarjali ta predlog. Poročevalca dr. Poklukarju na pr. podtika v nemškem Gradcu tiskan njihov tednik besede, da bi bil rekel: „razpust kranjske gimnazije in pa nesprejemanje slovenskih učencev na šole je sramotna maroga tega stoletja.“ Vrh tega pa trdi, kako stvarno je zavračal baron Schwegel to utemeljevanje. — Kdor je dotično razpravo deželnega zbora dne 21. januarja zvečer poslušal, prepričal se je lahko, da je poročevalec dr. Poklukar strogo s stvarnimi razlogi zagovarjal predlog upravnega odseka, da izraza sramotna maroga ali Schandfleck sploh ni rabil, pa tudi kaj temu podobnega ni izustil gledé razpusta gimnazije. — Gledé velikanskih zaprek sprejemanja gorenjskih učencev na slovenski oddelek I. gimnazijalnega razreda je poročevalec pač izrekel: „sram me je, da se je pri nas v 19. stoletji moglo zgoditi kaj takega“, toda ravno gledé ieh zaprek sprejemanja ni bil baron Schwegel ne le v polnem soglasji s poročevalcem, temveč je on to ravnanje obsodil še mnogo ojstreje.



Pa vse to glasilo nemškutarjev „pošteno“ zamolči.

Čestiti čitatelji naši naj nam ne zamerijo, da smo se danes zoper svojo navado obširno pečali z „državniki“ nemškutarskega tednik-a; za naprej, kakor smo se v preteklosti, držali se bodemo pravila: „molčé memo njih!“

— Vreme drži se vedno še svoje zimske pravice: krog 10<sup>0</sup> mraza, dober seninec, kakor je bilo od sv. Tomaža naprej, skoraj brez izjeme. — Ako ostane tako še 14 dni, nadejati se smemo, da je s tem huda zima pri kraji in ostaja nam le še vihanje repa sušcevega.

— Kozé. Z vremenom v zvezi je, kakor sodijo zdravniki, tudi vedno enako stanje bolezni osepnic v Ljubljani. Dan na dan oboleva krog 10 oseb, približno po toliko jih odpade, deloma po smrti, večidel pa vendar po okrevanju. Število bolnih je okolo 200. — Tudi v okolici ljubljanski ta bolezen še ni ponehala.

— Marijina bratovščina v Ljubljani imela je letos jako viharu letni občni zbor. Sešlo se je krog 300 članov. Veliko razburjenost povzročilo je postopanje dosedanjega predsedništva z J. Regalijem na čelu zaradi društvene loterije, pri kateri je bilo ravnanje predstojništva prav čudno. — Nasledek splošne nezadovoljnosti bil je ta, da so se v novo predstojništvo izvolili: načelnik K. Lahajner, namestnik: M. Pakič, blagajnik: Kaspar Ahčin. Vsi ti gospodje bili so uže v prejšnjih dobah v predstojništvu bratovščine, katera ima primeroma veliko premoženje in nad 2½ tisoč članov.

— Veliko Smoletovo hišo na Koroški cesti, ki spada v premoženje kranjskega deželnega muzeja, kupil je g. J. Knez iz Šiške za 52.000 gold.

— Izjava „Glasbene Matice“. Iz mnogih strani nam prihajajo pritožbe, da vsi udje „Glasbene Matice“ niso še dobili izišle družbene muzikalije za leto 1887. Na novo sestavljeni odbor želi to stvar urediti in prosi vse tiste gospode, katerim se je ta nam gotovo neljuba neprilika pripetila, naj blagovolé se pismeno ali ustmeno oglasiti pri našem predsedniku Fran Ravniharju v Ljubljani.

Odbor.

## Novičar iz domačih in tujih dežel.

**Z Dunaja.** — Da je političen položaj veliko resnejši, kakor se je sploh sodilo, kaže dogodba, katera je po vsem nova v diplomatični zgodovini: Nemška in Avstrija objavile ste minulipetek večer med-sobno pogodbo za ohranjenje miru in skupno brambo.

Kaj je dalo povod temu koraku, je lahko uganiti, ako se ozira na dogodbe zadnjih dveh mesecev in enako se dá tudi ugibati, kaj sta s tem razglašenjem tajne pogodbe nameravala Bismark in Kalnoky. Obstane pogodbe bil je uže zdavnej znan, besede njene pa so bile tajnost za veliko občinstvo. Nikakor tudi ni dvomiti, da je knez Bismark minulo jesen ruskemu caru naznanil vsebino pogodbe. In opazovati je bilo, da od one dobe car sam ni kazal tolike bojevitosti kot mnogokrat prej. Rusko časništvo pa se nikakor ni kazalo mirnejše in

vedno se je podtikalo Nemški in Avstrijski, da one hočeti vojsko. Sedaj bode to vsikakor odpadlo, ali se bo pa dosegel glavni namen tega koraka, da bode Ruska nehala svojo vojno pomikati proti avstrijski meji, to je danes še negotovo.

Od tega pa je ravno odvisno, ali se nam ohrani mir ali pa pride vojna. — V obče se ne sme prezreti čas, v katerem se je razglasila nemško-avstrijska pogodba. Ne bilo bi izključeno, da namerava Bismark, ako Ruska ne umakne od meje svoje vojne, na spomlad, toraj čez 2 ali 3 mesece Rusko z združenima vojnama prisiliti, da to stori ali pa, da se poskusijo — v krvavi vojski. Znano je namreč, da bi bil letos čas za takó vojsko ugodnejši, kakor pa kasneje enkrat, ko bode Ruska uže dodelala svoje železnice, trdnjave in druge priprave in pa v času, ko bi uže tudi Francoska bolj okrevala od svojih notranjih zmešnjav. — Se vé da tudi ni izključen drugači izid sedanje krize. — Sedaj namreč nemško-avstrijsko zvezo tudi dejansko podpira Laška, in namene njene podpira tudi Angleška. Ko bi pa umrl nemški cesar ali Bismark, potem pa se lahko vse presuče; ta položaj naganja Bismarka k vedno večjim vojnim pripravam, in to z nedvomljivim namenom, porabiti jih v najugodnejšem trenutku.

Nemško-Avstrijska pogodba za ohranjenje miru in pa za skupno brambo glasi se po oficijozni „Wiener Abendpost“ z dne 3. februarja št. 27. t. l. z uvodom tega lista vred, tako:

Vladi avstro-ogerske monarhije in pa Nemške spoznali ste za primerno razglasitev svoje dne 7. oktobra 1879 sklenjene zveze, da bi se konec storil dvombam, katere se na različnih straneh goje in v različne namene porabljaajo gledé njenih izključno obrambenskih (defenzivnih) namenov. — Obe zavezni vladi vodi pred njuni politiki prizadevanje, mir ohraniti in njega motenje po moči zabraniti; prepričani ste, da bode objavljenje vsebine njune zavezne pogodbo vsako dvombo o tem izključilo in ste zato sklenili, objaviti jo.

Pogodba se glasi:

„Gledé na to, da morata Njihova veličanstva cesar avstrijski, kralj ogerski in nemški cesar, kralj pruski, smatrati za svojo neizogibno vladarsko dolžnost, pri vseh okolnostih skrbeti za varnost svojih držav in za mir svojih narodov;

gledé na to, da bode obema vladarjema podobno one prej obstali zavezni razmeri po trdnem skupnem ravnanji obeh držav mogoče, to dolžnost ložje in vspešneje spolnovati;

gledé konečno na to, da tesno skupno postopanje Avstro-Ogerske in Nemške ne more biti nikomur pretilno, temveč je pripravno, vtrditi po berolinski pogodbi ustanovljen evropski mir, sta Njihova veličanstva cesar avstrijski, kralj ogerski in cesar nemški drug drugemu slovesno obetajoča, da svojemu čisto obrambenemu dogovoru napadljiv (agresiven) namen na nobeno stran in nikdar nočeta pridevati, sklenila, storiti zvezo miru in vzajemne obrambe.